

УДК 339:004.2

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ВІРТУАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СФЕРІ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

А. В. Кіт

студентка 5 курсу, група МЕ-51м, навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Науковий керівник – к.е.н., доцент А. Й. Жемба

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

В статті розглядаються особливості функціонування віртуального підприємництва у сфері міжнародного бізнесу. Визначено проблеми розвитку віртуальних підприємств і перспективи створення віртуальних підприємств в Україні.

Ключові слова: віртуальне підприємництво, міжнародний бізнес, Е-підприємство.

В статье рассматриваются особенности функционирования виртуального предпринимательства в сфере международного бизнеса. Определены проблемы развития виртуальных предприятий и перспективы организации виртуальных предприятий в Украине.

Ключевые слова: виртуальное предпринимательство, международный бизнес, Е-предприятие.

The article discusses the features of functioning of virtual enterprises in the field of international business. identified problems of development of virtual enterprises, the prospects for the creation of virtual enterprises in Ukraine

Keywords: virtual enterprise, international business, E-enterprise.

Віртуальні підприємства – це джерело необмежених можливостей. Пошук інноваційних форм підтримки міжнародного бізнесу примушує звертати увагу на віртуальні форми організації бізнесу, до яких і належить віртуальне підприємництво. Переваги віртуального підприємства полягають не тільки в ефективному використанні трудових ресурсів, а й у більш повному задоволенні потреб клієнтів за рахунок швидкості виконання замовлень. Сьогодні на всіх рівнях економічних та політичних дискусій наголошується на перспективності та доцільності розвитку ІТ компаній. Саме з ними пов'язують залучення іноземних інвестицій, вихід на світові ринки тощо.

Виникненню терміну «віртуальне підприємство» передувала проблема створення мережових структур, яка була розглянута Р. Патюрелем. Надалі ідея мережевої структури організації підприємства призвела до появи поняття віртуального підприємства в працях таких українських та зарубіжних вчених: О. Сазонець, Т. Подчасової, Л. Тимашової, В. Плєскач, В. Філіппова, А. Берко, В. Бойка, Х. Вютріха, А. Громова, М. Камєнної, А. Катаєва, Ф. Ларіна, М. Мєлоуна, М. Ройсса, С. Голдмана, А. Манюшиса та інших.

Пошук інноваційних форм підтримки міжнародного бізнесу примушує звертати увагу на віртуальні форми організації бізнесу, до яких і належить віртуальне підприємництво. Наукові дослідження проблем забезпечення ефективності економічних процесів взагалі й ІТ-компаній, зокрема, доцільно будувати на традиційній методологічній моделі. Використання перевіреного методологічного інструментарію дозволить сподіватися на отримання у майбутньому достовірних наукових результатів. Загальні підходи до побудови оцінки,

аналізу й управління ефективністю підприємництва, взагалі, чи ІТ підприємництва, зокрема, реалізуються на прикладному рівні у конкретних показниках чи системах аналізу, політиках управління.

Метою статті є вивчення теоретичних основ та практичних аспектів функціонування віртуальних підприємств у сфері міжнародного бізнесу, а також визначення перспектив створення віртуальних підприємств на сучасному етапі розвитку України. Окрім того, ставилось завдання дослідити віртуалізацію діяльності існуючих підприємств та виявити фактори, які визначають віртуалізацію підприємств; проаналізувати особливості діяльності віртуальних підприємств у сфері міжнародного бізнесу.

Результати досліджень. У міжнародному бізнесі існує чималий досвід у сфері практичного функціонування віртуальних фірм. Х. Ваннл [4] наводить такі приклади:

- «Procter&Gamble», яка постачає засоби особистої гігієни на полиці супермаркетів «Wal-Mart»;
- OTIS, яка завдяки віртуалізації діяльності забезпечує цілодобове функціонування понад 100 тис. ліфтів та ескалаторів;
- фірма «Michelin» дедалі частіше постачає шини відразу на виробничі контейнери багатьох світових автомобільних фірм («Accelerators for America's Future»).

Прикладами формування віртуальних організацій для систем електронної комерції можуть бути компанії Rockwell Automation, SKF Group and The Timken Company, які спільно надають послуги, засновані на використанні ІКТ та Web-технологій для постачання товарів/послуг високої якості. Особлива роль у такій економічній діяльності належить новому класу працівників – мережевим адміністраторам [2, С. 346] .

Позитивний досвід роботи віртуальних організацій можна прослідкувати на прикладі «American Airlines», мережі готелів «Hilton». Ці компанії пропонують цікаві рішення, та надзвичайно ефективні у своїй діяльності. Також, мережа магазинів «JC Penney» (США) через Інтернет здійснює замовлення на фірми, що виготовляють тканини. Якщо закінчилося виробництво конкретного виду тканини, надсилає його у швейні майстерні – все в режимі «J&T». В Європі існує ініціатива віртуальних кооперацій, які стосуються зокрема тих, хто диктує моду, виробників одягу. Існування багатьох дрібних і незалежних фірм призвело до створення віртуальної кооперації з гуртівнями і магазинами. Завдяки ефективному використанню електронного, віртуального каталогу клієнтам надається повний спектр асортименту (приклад, accelerator клієнтів). Одночасно гарантується професійне обслуговування продажу, використовуючи RFID, EDI і стандарт EDIFACT для фінансових розрахунків.

За результатами дослідження консалтингової компанії Deloitte&Touche [3], яка щорічно публікує список із 500 технологічних компаній, які найшвидше розвиваються – «Technology 2000 Fast 500». Уже досить тривалий період цей список очолюють Інтернет-компанії: на першому місці виявилася компанія Primus Telecommunications, що спеціалізується на провайдерських послугах та електронній комерції. На другому місці – компанія Euronet Services Inc., що забезпечує торгівлі компанії системами для електронних трансакцій. Третє місце зайняла Media Inc., що займається рекламою в Інтернеті.

В останні роки відомим проектом на основі віртуальних організаційних форм був європейський консорціум Airbus Industries, який виготовляє відомі аеробуси. Він поєднав зусилля в роботі над проектом Powerbook фірм Apple та Sony. Компанія Andersen Consulting сповістила про наміри набути віртуальної форми з метою децентралізації [1, С. 143]. Також, віртуальний проект VIRTEC Project об'єднав дев'ять малих і середніх підприємств, функціонуючих у галузі електроніки, виробництва, механіки і сервісу для створення поліуретанової гуми, що розкладається у природних умовах.

ІТ-галузь є одним найбільш високорозвинених і динамічних секторів національної економіки, основою чого слід вважати доступність і достатній рівень розвитку трудових

ресурсів. Експорт ІТ послуг (розробка програмного забезпечення та інформаційні послуги) в Україні досягнув рівня 2,5-3,0 млрд дол. в 2015-2016 роках. При цьому темпи зростання експорту фактично подвоїлися порівняно з попереднім аналогічним періодом. Слід відзначити, що ключовим регіональним сегментом споживання українських ІТ послуг виступають компанії США, частка яких у сукупному експорті сягнула близько 80%. Отже, політична нестабільність в країні хоча й справляє значний вплив на розвиток національного ІТ сектору, але активність компаній продовжує зростати.

Досить важливою проблемою для розвитку ІТ підприємництва в Україні виступає низький рівень юридичної захищеності вітчизняних розробок, незначний досвід вітчизняної судової системи у розгляді справ щодо охорони об'єктів інтелектуальної власності. Невисокий рівень патентного захисту спонукає вітчизняних підприємців організовувати розробки в Україні, але оформлювати їх поза межами нашої держави. Досить часто національні ІТ оператори перебазовують свій бізнес до країн Шенгенської зони – Польщі, Чехії, Словаччини, Угорщини та Литви.

ІТ компанії України та окремі підприємці є дуже чутливими до зміни споживчих уподобань, швидко адаптуючи цінову політику, сервісні функції та систему доставки до поточних умов. Сьогодні споживач очікує від підприємців більш низьких цін, більш високих стандартів обслуговування, більш зручних систем оплати, а також більш розвинутих систем лояльності від ІТ компаній, ніж у випадку здійснення угод в класичному вигляді.

В Україні в 2015-2016 р. спостерігаються такі позитивні тренди в ІТ бізнесі як зростання обсягів продажу товарів у гривневому еквіваленті (+15-20%), у той же час спостерігається зниження обсягів придбання товарів у валютному еквіваленті (-10-11%). Середньорічний темп скорочення кількості підприємств становить 24,5%, що означає, що чверть ІТ підприємств зникає щороку. Незважаючи на таку динаміку, нами вбачається інша можлива причина таких змін – зміна формату ведення бізнесу і консолідація активів ІТ підприємств. Така ситуація має наслідком номінальне зростання кількості угод зі зниженням вартості кожної з них. Все більше іноземних компаній розпочинають входження на ринки України через використання он-лайн торговельних майданчиків. Поряд з цим відбувається подальше удосконалення законодавчого регулювання всіх сфер ІТ бізнесу, який визнано пріоритетним на державному рівні.

Зростання комп'ютерної грамотності населення й активне залучення в віртуальні соціальні проекти призводять до усе більш інтенсивного використання мережі Internet, росту користувацького контенту, росту трафіку передачі даних. Незважаючи на те, що віртуальний бізнес України слаборозвинений порівняно із США та країнами Західної Європи, віртуальні підприємства в Україні активно створюються та розвиваються. Їхня діяльність прямим чином залежить від кількості українських Internet-користувачів, розвитку ІКТ в Україні, електронного реєстру, законодавства, якості передавання інформації, інфраструктури доступу в Інтернет та інших факторів. Задля успішної побудови віртуальних підприємств компанії повинні водночас й відкрити свої системи, й захистити їх для вирішення критично важливих задач, забезпечивши при цьому надання сервісів високого рівня.

Список використаних джерел:

1. Казарцева О. А. Виртуальное предприятие: сущность и особенности управления / О. А. Казарцева // Молодежь и экономика: новые взгляды и решения: [межвуз. сб. тр. молодых ученых] / под. ред. Л. С. Шаховской. – Волгоград : ВолгГТУ, 2013. – 244 с.
2. Плєскач В. Л. Інформаційні системи і технології на підприємствах : підручник / В. Л. Плєскач, Т. Г. Загонацька. – К. : Знання, 2011. – 718 с.
3. Automatic System & Technologies [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://weblast.gu.net>.
4. Vannl H. (2011). Looking for the right pill. Business Week, №6. – 2013 р.